

Robert Ptak

Sprawozdanie z międzynarodowego symposium naukowego "Człowiek nowego serca. Specyfika sercańskiego wychowania i edukacji" Stadniki, 5 kwietnia 2014 roku

Symposium 18/1(26), 165-169

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sprawozdanie z międzynarodowego sympozjum naukowego
Człowiek nowego serca. Specyfika sercańskiego wychowania i edukacji
Stadniki, 5 kwietnia 2014 roku

W sobotę, 5 kwietnia 2014 roku, w auli Wyższego Seminarium Misyjnego Księży Sercanów w Stadnikach z okazji 50-lecia jego istnienia odbyło się międzynarodowe sympozjum naukowe *Człowiek nowego serca. Specyfika sercańskiego wychowania i edukacji*.

Uczestników konferencji przywitał rektor seminarium, ks. dr Robert Ptak SCJ. Wśród nich znaleźli się m.in. prelegenci, rodzice kleryków sercańskich, przedstawiciele lokalnych władz administracyjnych, zarządu Prowincji Polskiej Zgromadzenia Księży Sercanów i wspólnot sercańskich z kraju i zagranicy.

W tematykę sympozjum zebranych wprowadził prowincjał, ks. dr Artur Sanecki SCJ, podkreślając rolę stadnickiego domu formacji i studiów w ciągu minionego pół wieku. Podkreślił jego międzynarodowość, biorąc pod uwagę studentów pochodzących z Białorusi, Chorwacji, Mołdawii, Ukrainy i Słowacji. Zaakcentował też jego misyjność z racji obecności księży sercanów w wielu krajach misyjnych.

W imieniu Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie przemówił prodziekan, ks. prof. dr hab. Roman Bogacz. Nawiązał on do hasła sympozjum i życzył, by podejmowany przez seminarium wysiłek naukowy nadal sprzyjał kształtowaniu kapłanów o nowym sercu, otwartych na różnicowane potrzeby Kościoła w Polsce i na misjach.

Pierwszy z prelegentów, ks. prof. dr hab. Stanisław Hałas SCJ, kierownik Katedry Egzegezy Nowego Testamentu UPJPII w Krakowie i wykładowca WSM w Stadnikach, zaprezentował temat: „*Uwierzyliśmy miłości*” (1 J 4,16). *Biblijny obraz formacji sercańskiej w świetle nauczania bł. Jana Pawła II*. Wychodząc od tekstu św. Jana, wskazał na konstytutywne elementy powołania: zaproszenie ze strony Jezusa, odpowiedź uczniów, przebywanie z Jezusem jako nauczycielem i mistrzem, przy-

gotowanie do misji. Formacja seminaryjna ma prowadzić kleryków do pogłębienia przyjaźni z Jezusem, zwłaszcza w osobistej modlitwie i studium. Cytując adhortację apostolską Jana Pawła II *Pastores dabo vobis* (1992), prelegent przypomniał, że seminarium to szczególnie „przestrzeń duchowa”. Przywołał także obraz Dobrego Pasterza jako wzór dla przyszłych kapłanów i duszpasterzy, zwłaszcza w kontekście specyfiki sercańskiego charyzmatu.

Następnie ks. prof. dr hab. Józef Wroceński SCJ, kierownik Katedry Ustroju Kościoła Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie i wykładowca WSM w Stadnikach, przedstawił zagadnienie: *Czy seminaria duchowne są jeszcze potrzebne*. W syntetyczny sposób przytoczył historię kształtowania się instytucji seminarium duchownego, opierając się zwłaszcza na uchwałach Soboru Trydenckiego (1564), ustawodawstwie kościelnym (Kodeks prawa kanonicznego, 1983) oraz dokumentach Stolicy Apostolskiej. Specyfika przygotowania kandydatów do posługi kapłańskiej wymaga odpowiednich osób, środków i struktur zarówno w seminariach diecezjalnych, jak i zakonnych. Trzeba pamiętać nie tylko o historycznej misji seminarium duchownego, ale i o jego roli w obliczu współczesnych wyzwań. Misja sercańskiego seminarium opiera się na programie wychowawczym i *ratio studiorum*, z uwzględnieniem wymiaru personalistycznego i wspólnotowego formacji do kapłaństwa.

Pierwszy z zagranicznych prelegentów, ks. dr Heiner Wilmer SCJ (Bonn, Niemcy), przełożony Prowincji Niemieckiej Zgromadzenia Księżów Sercanów, przedstawił temat: *Erziehung und Bildung – Idee, Bedeutung und Praxis bei Leo Dehon* (*Wychowanie i formacja – idee, znaczenie i praktyka u o. Leona Dehona*). Tekst w języku polskim przeczytał ks. dr Gabriel Pisarek SCJ, ojciec duchowny WSM. Dla założyciela Zgromadzenia Księżów Sercanów, o. L. J. Dehona (1843-1925), chrześcijańskie wychowanie i formacja miały priorytetowe znaczenie. Od tego zależał bowiem kształt społeczeństwa i przyszłość całych narodów. Przybliżając kontekst historyczny, religijny i społeczny przełomu XIX i XX wieku, prelegent wskazał na główne idee, jakie przyświecały o. Dehonowi w jego zaangażowaniu w pracę z młodzieżą: kształtowanie prawych charakterów, wpływ zasad chrześcijańskich na relacje społeczne i polityczne oraz praktyczne podejście do wychowania. Celem chrześcijańskiego

wychowania i formacji jest towarzyszenie młodym, by mogli wzrastać ku wielkości, która w Bogu odnajduje swoje dopełnienie. Zatem, w ujęciu o. Dehona, rdzeniem wychowania jest religia, Bóg jest zasadą i celem wszystkich rzeczy, wychowawcy są wzorem inspiracji i entuzjazmu – a to wszystko ma dojrzewać w klimacie wolności i odpowiedzialności wychowawca za jego przyszłość.

W dalszej części sesji przedpołudniowej miał miejsce wykład ks. dra Eugeniusza Ziemanna SCJ, wykładowcy teologii duchowości sercańskiej w WSM, zatytułowany: *Jakiego kapłan sercanina potrzebuje Kościół dzisiaj*. We wstępie prelegent zaznaczył, że postawione w tytule pytanie jest dziś bardzo zasadne ze względu na zmniejszającą się liczbę powołań i kryzys tożsamości kapłańskiej. Zjawiska te nie po raz pierwszy dotyczą wspólnoty Kościoła i zawsze mają swoje społeczne i kulturowe odniesienia. W opinii prelegenta, kapłan sercanin powinien być dla współczesnego człowieka przede wszystkim wzorem zjednoczenia z Jezusem. Jako *alter Christus* ma być człowiekiem kultu, pośrednikiem między Bogiem a ludźmi, głosicielem słowa i pasterzem wspólnoty. Cechą charakterystyczną ma być jego miłość do Eucharystii i posługa jednania ludzi z Bogiem w sakramencie pokuty i pojednania. Kapłan sercanin to człowiek modlitwy i ascezy, praktykujący rady ewangeliczne i życie wspólnotowe w duchu charyzmatu otrzymanego przez o. Dehona, założyciela sercanów.

Kolejnym prelegentem zagranicznym był ks. prof. John van den Hengel SCJ, emerytowany wykładowca Uniwersytetu św. Pawła w Ottawie (Kanada), wikariusz generalny Zgromadzenia Księży Sercanów (Rzym). Przygotował on temat: *Léon Dehon, his social and political vision of education (Leon Dehon – jego społeczna i polityczna wizja wychowania)*. Tekst w języku polskim przeczytał ks. mgr lic. Bartłomiej Król SCJ, wicerektor WSM. Autor w swoim wystąpieniu zaprezentował sylwetkę założyciela sercanów, o Dehona, jako wychowawcy i nauczyciela, ale nie w powszechnie rozumianym sensie, lecz w specyficznym odcieniu społecznym i politycznym. Dla o. Dehona bowiem wychowywać i kształcić młode pokolenia to przygotowywać je do życia w społeczeństwie, aktywności obywatelskiej i do postawy patriotycznej. Jako niewystarczające widzi on tradycyjne metody duszpasterstwa parafialnego. Stąd znane jest jego hasło, by „wyjść z zakrystii” do ludzi – naprzeciw

ich problemom. Odnosi się to zwłaszcza do osób z marginesu społecznego, robotników i zaniedbanej młodzieży. W kontekście społecznym o. Dehon realizuje otrzymany charyzmat miłości i wynagrodzenia Jezusowemu Sercu, uwrażliwiając sercanów na ich własne wychowanie i edukację pod kątem społecznym i politycznym. W wymiarze duchowym naszą misją jest adoracja eucharystyczna, poprzez którą mamy budować wewnętrzny pokój i jedność, rozlewające się na innych wokół nas. Społeczna wizja o. Dehona daje nam i dziś szansę pójścia na peryferie, do ubogich i odepchniętych przez innych, by podobnie jak Jezus szukać „zagubionej owcy”. Wychowywać po sercańsku, to także kształtować ludzi do postaw obywatelskich.

Po zakończeniu prezentacji nastąpiły dyskusja i odpowiedzi na pytania uczestników konferencji. Duże zainteresowanie wzbudziła kwestia beatyfikacji o. Dehona. Pytano także o miejsce świeckich w sercańskim programie edukacyjnym, a także o inicjatywy dotyczące kształtowania elit społecznych i politycznych w duchu chrześcijańskim, z uwzględnieniem współczesnego, polskiego kontekstu.

Popołudniową część sympozjum przygotował i poprowadził ks. mgr lic. Sławomir Kamiński SCJ, wykładowca historii Kościoła w WSM. Jego prelekcja, połączona z przekazem multimedialnym, prezentowała temat: *Historia sercem pisana – ludzie i wydarzenia minionych lat WSM w Stadnikach (1964-2014)*. Przekazane treści odnosiły się do ostatnich pięciu dekad istnienia sercańskiego seminarium, ze szczególnym uwzględnieniem trudnych początków. Prelegent zwrócił uwagę na kontekst polityczny ówczesnego ustroju społecznego, narzuconego Polsce po II wojnie światowej, i związane z tym wrogie nastawienie władz do Kościoła. Przejawiało się to np. w chęci podporządkowania sobie przez władze życia religijnego wiernych, wpływania na kształt wychowania i edukacji również w seminariach, inwigilację i kontrolę jednostek kościelnych oraz osób duchownych. W takich również warunkach tworzyło się i rozwijało sercańskie seminarium w Stadnikach. Niezmiernie cenne dla zrozumienia jego historii były świadectwa i wspomnienia świadków tamtych czasów, którzy podzielili się z uczestnikami sympozjum swoimi doświadczeniami. Wypowiadali się m.in. ówcześni przełożeni, wychowawcy, wykładowcy

i klerycy, a także mieszkańcy Stadnik – wśród nich pani Stanisława Mistrz (90 lat), która wspominała m.in. radość parafian z pierwszych święceń kapłańskich w tutejszym kościele.

Podsumowania sesji popołudniowej dokonał wikariusz prowincjalny, ks. dr Dariusz Salamon SCJ. Dziękując organizatorom, prelegentom oraz przybyłym gościom zakończył sympozjum z okazji jubileuszu Wyższego Seminarium Misyjnego w Stadnikach, poświęcone specyfice sercańskiego wychowania i edukacji.

ks. Robert Ptak SCJ